

سقوط نرخ رشد جمعیت در کشور به زیر یک درصد / ایران پیرترین کشور جهان می‌شود

مشاور عالی وزیر بهداشت درخصوص روند پیر شدن جمعیت کشورمان هشدار داد و گفت: امسال نرخ رشد جمعیت به زیر یک درصد سقوط کرد.

مشاور عالی وزیر بهداشت درخصوص روند پیر شدن جمعیت کشورمان هشدار داد و گفت: امسال نرخ رشد جمعیت به زیر یک درصد سقوط کرد.

پایگاه خبری تحلیلی انتخاب: به گزارش پایگاه اطلاع رسانی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دکتر محمد اسماعیل اکبری مشاور عالی وزیر بهداشت به مناسبت روز ملی جمعیت جمهوری اسلامی ایران در پیامی آورده است: «این نوشته به مناسبت روز سی ام اردیبهشت روز ملی جمعیت جمهوری اسلامی ایران تقدیم می‌شود. امروز جهان و کشور ما درگیر مقوله ای به نام آلودگی با ویروس کروناست که با توانمندی، ساختارهای سلامت اقتصاد، فرهنگ و روابط اجتماعی و حتی روابط خانوادگی را تحت تاثیر قرار داده است، تاکنون قریب ۴.۵ میلیون نفر در جهان مبتلا شده اند و قریب ۳۰۰ هزار نفر از آنان فوت کرده اند. همه افراد در همه سنین مبتلا شده اند، اما ابتلای سالمندان به دلیل نقصان های ایمنی و بیماری همراه، بیشتر است. میانگین سن بالاتر از ۵۰ سال و سن افراد فوت شده هم بیشتر در گروه سالمندی است.»

کشورهای غربی به دلایل مختلف که مهمترین آنها ساختارهای سیاسی، اقتصادی و اجتماعی کشور و سالمندی بود، تسلیم پذیری بیشتر داشتند. آنها با علم و کاربران علمی بیشتر نتوانسته اند نقاط ضعف سالمندی را جبران کنند و در مقابل آن درمانده اند و گاهی به اقدام های غیر اخلاقی متوسل شده اند، این درحالیست که کشورهای غربی با تکنیک های «موثر» «مهاجر پذیری» توانسته اند گروه مولد در سن کار خود را تامین کنند و از نظر اقتصادی پاسخگوی رشد اجتماعی باشند، اما ملاحظه کردیم که همین گروه مولد و کارا نتوانست با هجمه بیماری در جمعیت سالمند مقابله کند و درمانده از ارائه خدمات شایسته شد. نگاه مصداقی به این مولفه روشن نشان می‌دهد که حتی با ثروت بالا و توانمندی علمی نتوانستند از عهده پاسخگویی به نیازهای سلامت سالمندان برآیند، سالمندان در بخش سلامت بطور کلی ۱۰-۵ برابر میانسالان و جوانان نیازهای سلامتی دارند. نیازهای حیاتی، روانی، اجتماعی، اقتصادی که باید توسط گروه های مولد جوان تامین شود.

در تحقیقات بزرگ چهار دلیل مرگ در جهان عبارتند از: رژیم غذایی نامناسب، فشار خون بالا، استعمال دخانیات و دیابت. هر چهار عامل با بالا رفتن سن بیشتر می‌شوند؛ به طوری که تنها ۲۴ درصد افراد سالمند (بزرگتر از ۶۵ سال) از میوه و ۴۰ درصد از سبزی مناسب استفاده می‌کنند. بیش از ۶۴ درصد همین افراد به فشار خون مبتلا هستند، یعنی از هر ۲۰ نفر سالمند ۱۳ نفر فشار خون دارند و از هر ۱۰ نفر سالمند ۶ نفر دیابت دارند و قریب ۸۰ درصد سرطان ها را سالمندان مبتلا می‌شوند. هزینه های مرتبط با مراقبت از این بیماری و نگهداری سالمندان بالاترین هزینه های حوزه سلامت است که باید توسط جوانان تامین شود.

نگرانی اساسی که وجود دارد آیا جوانان امروز به فکر دوره سالمندی خود هستند؟ آیا آنها به اندازه کافی فرزند دارند که پاسخگوی نیازهای خودشان در سالمندی باشد. همانطور که در پاندمی کرونا دیده شد، هیچ کشور ثروتمندی با ساختارهای تامین اجتماعی نتوانست پاسخگوی این نیاز باشد و لازم است همه چیز بر خانواده و فردیت انسان برگردد. اما وضعیت ما در رابطه با سالمندان چگونه است؟ جهان در طول ۷۰ سال گذشته حدود ۵ سال پیر تر شده است، یعنی میانه سنی از ۲۶.۶ به ۳۱.۳ سال رسیده است، اما در ایران متأسفانه در حدود ۶۰ سال گذشته ۱۰ سال پیر تر شده ایم و میانه سن از ۲۰.۲ سال به ۲۰ سال رسیده است، این اتفاق ثابت نمی‌ماند و همچنان پیرتر می‌شویم. در حال حاضر کمتر از ۱۰ درصد جمعیت را سالمندان تشکیل می‌دهند و ما کشور جوان تلقی می‌شویم.

جهانیان در طول بحران کرونا شاهد بودند جوانان در هر زمینه ای ضروری بود در حوزه سلامت، در حوزه امنیت و در امور اجتماعی افتخار آفریدند. اما وضعیت چنین نمی‌ماند و ما سالانه در حال پیر شدن هستیم. به طوری که در ۲۰ سال بعد، از پیرترین کشورها محسوب شده و در ۳۰ سال آینده پیرترین کشور جهان هستیم؛ به طوری که از هر ۳ نفر تقریباً یک نفر بالای ۶۰ سال سن دارد. تصور اینکه در این مدت کوتاه چه اتفاقی برای مردم می‌افتد بسیار تلخ است و حتماً تلخ تر از پاندمی کروناست. جوانان با چه زحمتی باید جبران مافات کنند و حتماً مدیریت امروز ما را زیر سوال برده و مصائب خود را برای همیشه به نام مدیران امروز و دیروز و فردا ثبت خواهند کرد.

دنيا برای جبران این معضل فراگیر دو راه را انتخاب کرده است: ۱- تشویق به فرزندآوری پس از تشکیل خانواده که راه اصلی نجات یک جامعه است. ۲- مهاجر پذیری نیرو های کارآمد برای گرداندن چرخه اقتصاد.

پاندمی کرونا نشان داد اگرچه راه حل دوم تاکنون موثر بوده، اما به دلیل سالمندی و کاهش فرزندآوری در مقابل این عارضه تسلیم شد و اقتصاد مولد سرمایه داری نتوانست پاسخگوی نیاز های مردم باشد، آنچه می ماند ازدواج است و فرزندآوری که جبران این تلخی را می کند و آن را به شیرینی غیرقابل وصفی تبدیل می کند، آیا در دنیا سمت و موقعیتی بالاتر و والاتر و پویاتر و با عظمت تر از «مادری» وجود دارد، آیا هیچ زنی می تواند بگوید من مفتخر به فلان دانش و پست و مقام هستم؛ در حالیکه از عنوان «مادری» دور باشد.

افتخار مدیران موثر امروز زن جهان، مادر بودن آن ها است، منظور عدم تامین جایگاه اجتماعی برای زنان نیست، اما مبدا کاری کنیم که این تعریف رفیع و ارزشمند و ماندگار را از آن ها بگیریم. «مادربودن» نه تنها «خانواده» را بر پا می دارد، بلکه «جامعه» را می سازد، هیچ جامعه ای بدون مادران نمی تواند پابر جا بماند. پشتیبانی از مادری و مادر بقای اجتماعی را به همراه دارد. جامعه ای می ماند و رشد می کند که مادران بیشتر و موثرتری داشته باشد.

در تحقیقات بزرگ بین المللی هیچ متخصصی اعم از بیولوژیک، صنعتی نتوانست در مقابل سمت مادری برای رشد دوام بیاورد. تاریخ هم گویای همین واقعیت است. مادران سازندگان و ارتقا دهنده جامعه هستند. جوان ماندن جامعه در گرو وجود مبارک «مادران» است و این یعنی قدرت آفرینی برای کشور و رشد اقتصادی، علمی و فرهنگی یک جامعه. ما از پشتیبانان های قدرتمند مذهبی برای فرزندان برخورداریم، پیامبر اعظم (ص) به زیادی جمعیت ما افتخار می کند (نهج الفصاحه ج. ۱۱۴۴)، رهبر کبیر انقلاب اسلامی که رحمت خداوند بر او باد، جمعیت ۲۰۰-۱۵۰ میلیونی را برای کشور درخواست می کند، رهبر معظم انقلاب (حفظه الله تعالی) همین معنا را تعبیر می کنند و اصرار بر حل معضل دارند. سیاست های کلی جمعیت را سال ۱۳۹۳ سی ام اردیبهشت ابلاغ می کنند، دولت جمهوری اسلامی به تصویب می رساند و ابلاغ می کند، اما روز به روز وضعیت بدتر می شود. امروز مادران اگر چه در میدان های ایثار گری می درخشند و معرفی می شوند، اما در ساختار های اجرایی و مدیریتی امتیاز نمی گیرند.

پشتیبانی ساختار اجرایی و سیاست گذاری کشور از مادر بودن و مادر شدن آنقدر ضعیف است که تنها با ایثار جوانان این سمت «والاحفظ» می شود. در سال ۱۳۹۸ تعداد ۱۷۰ هزار تولد مثبت از سال ۱۳۹۷ کمتر داشتیم و سال ۱۳۹۷ هم ۱۲۰ هزار تولد مثبت از سال ۱۳۹۶ کمتر داشتیم. اما ملاحظه کنید که هیچ صدایی بلند نشده و هیچ ساختار اجرایی احساس ورشکستگی نکرد. کدام سرمایه است که از انسان و نیروی انسانی بالاتر باشد، چه اتفاقی افتاده است که با کوچکترین رشد اقتصادی خوشحال می شویم، اما با تولد یک فرزند ایرانی نه، چگونه است که با یک واقعه نابسامان زلزله و سیل به هیجان دچار می شویم، اما با کاهش ۱۷۰ هزار تولد در طول یکسال اتفاقی نمی افتد.

روی سخن من با جوانان عزیز است، به آن ها که خداوند تبارک و تعالی و معصومین سلام الله علیهم اجمعین و سیاست گذاران اصلی بزرگترین افق را برایشان «مادر شدن» و «پدر شدن» تعریف کرده اند. این حدیث شریف از باب الحوائج امام کاظم (ع) است که «روزی فرزند را خداوند عزوجل می دهد» (کافی جلد ۶-صفحه ۳) ما با شاخص های ابتر و ناقص ارزشیابی می کنیم، اما فطرت چیز دیگری است.

مرد جوان در جایگاه رفیع پدر شدن است که می ماند و افتخار می آفریند، پدر است که با نگاه به آینده فرزندانش، کار می کند و افتخار آفرینی می کند. با این حرف بالای دینی و انسانی که برای مادر شدن و پدر شدن وجود دارد، واقعیت های کشورمان حاکی از کم توجهی به امور مربوط به آن می شود.

امسال با کاهش ۱۷۰ هزار نفری تولدها، نرخ رشد جمعیت به زیر یک درصد سقوط کرد و متأسفانه ساختار جمعیتی به هم خورد و نسبت سالمندان کمی بالاتر رفت. دنیا برای حل مشکل سال های طولانی است که برنامه ریزی کرده است. در کشور آلمان وزارتخانه ای تاسیس شده است، در این کشور برای ۳ فرزند ماهانه قریب ۱۹۵ یورو و برای فرزند چهارم و بالاتر ۲۲۱ یورو در ماه پرداخت می کنند و نفقات بالا را بسیار بیشتر می دهند. ۷۰ درصد ۴ دوره درمان ناباروری را تامین می کنند. هرکس در آلمان به دنیا بیاید یک شهروند آلمان است.

در اسپانیا برای تولد هر بچه ۲۵۰۰ یورو به خانواده کمک کرده اند. کره جنوبی بیش از ۳ هزار دلار می دهد. فرانسه با تخصیص قریب ۵ درصد از درآمد ناخالص ملی، بیشترین باروری را در کشور های اروپایی دارد. کشور های شمال اروپا و ژاپن قوانین تشویق فرزندآوری دارند. در روسیه فرمان فرزندآوری را آقای پوتین به عهده گرفته است و اقدامات اعجاب

آوری انجام می دهد. در انگلستان معافیت مالیاتی برای فرزندان، ۳ سال مرخصی، حقوق برای مادران حداقل اقدامات است. همچنین در کشور های پر جمعیتی، چون چین و هند همه قوانین به فرزند آوری تغییر کرده اند.

ما نیازمند حرکتی جهشی برای حل این مشکل که روز به روز سخت می شود، هستیم، دو عامل اصلی در این قضیه موثر است: ۱- سبک زندگی: جالب است که در تحقیقات ملی مشخص شده است بیشترین دلیل ازدواج دیررس و فرزند آوری کمتر، سبک زندگی است نه مسائل اقتصادی. افراد ثروتمند و شاغل دیرتر ازدواج کرده و با تاخیر کمتر فرزند می آورند. تغییر سبک زندگی با برنامه ریزی های علمی موثر و مدون و مستمر فرهنگی میسر است. همه رسانه های همگانی، سمعی، بصری و نوشتاری، همه محافل فرهنگی و مذهبی باید یکصدا برای تغییر سبک زندگی اقدام کنند. ۲- بسیج ملی عملیاتی: منظور فهم عالمانه موضوع توسط ساختار های اجتماعی و حمایت همه جانبه از آن با توجه به فرهنگ غنی ایرانی اسلامی است. این بسیج باید مساعدت های اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی را در برگیرند و با مطالعه اقداماتی که در جهان انجام می شود کار های موثری را در این زمینه طراحی و به اجرا درآورد. موضوع جمعیت و ساختار آن، تلخ تر از کرونا است، اما می توان آنرا با شهد تولد فرزندان در ایران زمین شیرین ساخت.»